

مردم‌شناختی تغییرات فرهنگی

در ستای لرگان (کجور)

چاپ‌بسته:

دکتر محمدعلی انصاری لکوری

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکزی)

دکتر زهرا سلطانی بردبار

کتابخانه ملی ایران

سرشناسه	: منصور لکورج، محمدهادی، ۱۳۴۹
عنوان و نام پدیدآور	: مردم‌شناختی تغییرات فرهنگی روستای لرگان کجور / نویسنده محمدهادی منصور لکورج، زهرا سلطانی لرگانی
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۴ ص.
شابک	: ۶ - ۸۷۶ - ۲۳۱ - ۹۶۴ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا.
موضوع	: لرگان - زندگی فرهنگی Largan(Iran)- Intellectual Life
موضوع	: فرهنگ - جنبه‌های اقتصادی - ایران - نمونه پژوهی
موضوع	: Culture - Economic aspects- Iran - Case studies
شناسه افزوده	: سلطانی لرگانی، زهرا، ۱۳۵۳
رده‌بندی کنگره	: DSR ۲۶۱.۱
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۱ / ۲۶۱.۲
شماره کتابخانه ملی	: ۶۱۰۹۸۸ / ۱

انتشارات آرون

مردم‌شناختی تغییرات فرهنگی روستای لرگان (کجور)

نویسنده محمدهادی منصور لکورج، زهرا سلطانی لرگانی

ناشر: انتشارات آرون

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

۲۹۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳، تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: Arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.Arvanashr.ir

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: کلیات	۱۱
اهمیت و ضرورت	۱۴
کجور	۱۶
قلمرو جغرافیایی	۱۷
آب و هوا	۱۷
کوهها و رودخانه‌ها	۱۷
منابع طبیعی	۱۸
حیات وحش	۱۸
فرهنگ عامه	۱۸
باورهای عامیانه	۱۹
گویش محلی	۲۱
لرگان	۲۲
جغرافیای لرگان	۲۴
اماکن زیارتی	۲۶

۲۷	اماکن دیدنی لرگان
۲۷	غار سی‌تک
۲۷	حسن چشمه
۲۷	درخت چنار
۲۷	لارو
۲۸	مین سر و کنف چال
۲۸	چمن
۲۸	محل‌های لرگان
۲۹	آب و راه
۳۰	گیش گیلکی
۳۱	دین و مذاب
۳۱	کالبدشناسی
۳۱	کالبد مذهبی
۳۳	فصل دوم: مطالعات نظری
۳۳	ادبیات و مفاهیم
۳۴	مفهوم تغییر
۳۴	تغییرات فرهنگی
۳۵	عوامل تغییر فرهنگی
۳۷	نظریه کارکردگرایی
۳۸	اصول کارکردگرایی
۴۰	ساخت‌گرایی
۴۲	ساخت‌گرایی رادکلیف براوان
۴۵	فصل سوم: مسکن و تغییرات فرهنگی
۴۵	مقدمه
۴۶	تغییرات فرهنگی مساکن سنتی لرگان
۴۸	خانه‌های چوبی قدیمی معروف به کله چو (خانه‌های سنتی)
۵۱	فنون ساختمان سازی
۵۲	ساخت درونی
۵۴	مسکن دوره گذار
۵۶	خانه‌های جدید
۶۰	آداب و رسوم
۶۲	فضای درونی مسکن سنتی

۶۴.....	سکو.....
۶۴.....	جمع‌آوری مواد اولیه برای تهیه مسکن دوره قدیم.....
۶۵.....	حیاط.....
۶۷.....	حیاط و کارکردهای فرهنگی آن.....
۶۸.....	ایوان.....
۶۸.....	بخاری هیزمی.....
۷۲.....	علل و عوامل تغییرات.....
۷۴.....	کله چال.....
۷۶.....	آداب رسوم مربوط به ساخت خانه.....
۷۷.....	شرایط مسیر و دگرگونی.....
۷۸.....	مساکن کار کردن، بی‌کارکرد و کارکردی جدید.....
۷۸.....	تغییرات در کالبد بنوی.....
۷۹.....	آشپزخانه و تغییرات آن.....
۸۲.....	فانوس و کارکرد فرهنگی آن.....
۸۳.....	طاقچه و کارکردهای فرهنگی آن.....
۸۴.....	خانه‌های لرگان و باورهای فرهنگی.....
۸۵.....	پوشاک و تغییرات فرهنگی.....
۸۷.....	پوشش بانوان در روستای لرگان در گذشته.....
۹۲.....	پوشش مردان در روستای لرگان.....
۹۴.....	تغییرات فرهنگی پوشاک روستای لرگان.....
۹۹.....	تزیینات لباس و پیرایش بانوان.....
۱۰۰.....	باورهای مربوط به پوشاک در روستای لرگان.....
۱۰۲.....	خوراک و تغییرات فرهنگی.....
۱۰۵.....	تهیه مواد غذایی.....
۱۰۶.....	محل طبخ غذا.....
۱۰۷.....	وعده‌های غذایی.....
۱۰۷.....	مکان صرف غذا.....
۱۰۸.....	خوراک و تغذیه در نزد مردم روستای لرگان.....
۱۰۸.....	انواع نان.....
۱۰۹.....	ابزار و وسایل پخت نان.....
۱۱۱.....	روابط اجتماعی پیرامون نان (برسرتنور).....
۱۱۳.....	اعتقادات و باورها پیرامون آرد و نان.....
۱۱۴.....	انواع آش.....
۱۱۷.....	تغییرات.....

۱۱۹.....	شیوه‌های نگهداری گوشت
۱۱۹.....	عقاید و باورها پیرامون دام
۱۲۰.....	تغییرات در سبک مصرف غذایی روستای لرگان
۱۲۲.....	تغییرات در مصرف نوشیدنی‌ها
۱۲۳.....	باورهای مذهبی و فرهنگی در خصوص سفره
۱۲۵.....	فصل چهارم: جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
۱۳۱.....	منابع و مآخذ

مقدمه

تا قبل از پیروزی انقلاب اسلامی جامعه اغلب روستاهای کشور یک بافت کاملاً سنتی داشته و شدیداً متکی بر شرایط اقلیمی و زیست محیطی، نحوه معیشت، تکنولوژی بومی، نظام حاکم ارباب رعیتی بوده است. در این دوره به علت هماهنگی همه عناصر فرهنگی نوعی انسجام فرهنگی در جامعه مشهود است. شیوه معیشت مبنی بر کشاورزی و دامپروری و شرایط اقلیمی و زیست محیطی تا حد زیادی تعیین کننده خوراک، مسکن و پوشاک و غیره بوده و به علت محدود بودن جامعه روستایی و ارتباط اندک، شاهد نوعی دست نخوردگی در هویت فرهنگی جامعه روستایی می‌باشیم که این امر نیز به علت عدم رفت و آمد زیاد به شهرها، عدم مسایل مکانیزه و همپای تغییر روابط اجتماعی در جامعه صورت می‌گرفته است لیکن با ایجاد اصلاحات ارضی و تغییر در روابط اجتماعی و ساختار معیشتی جامعه روستایی این تحولات شکل سریع‌تری به خود می‌گیرد.

از یک طرف ما شاهد ورود تکنولوژی‌های نوین هستیم و از طرف دیگر روی آوردن عده قابل توجهی از اهالی به مشاغل دولتی باعث گسترش ارتباطات روستائیان با جامعه شهری شده که با گسترش این ارتباطات جامعه روستایی را مستعد پذیرش بسیاری از عناصر فرهنگی و تکنولوژی غیر بومی می‌نماید که بعضاً بین این عناصر فرهنگی وارداتی و عناصر فرهنگی بومی همخوانی وجود ندارد. لکن در همین دوره نیز به علت رواج کشاورزی و دامپروری، همچنان عوامل معیشتی در ایجاد هویت فرهنگی نقش موثری ایفا می‌کنند که البته این روند با مهاجرت روز افزون اهالی روستا و تغییر

هرم سنی جمعیت و افزایش میزان پیری جمعیت که به تحول در ساختار اشتغال جامعه روستایی انجامید تغییرات عمیق‌تری را در حوزه‌های مورد بحث ارائه نمود.

به عنوان مثال در روستای لرگان کجور بسیاری از اجزاء و متعلقات مسکن نظیر، انبار، کومار، کله چو،... که متناسب با این شیوه معیشت بود با تغییر در نحوه معیشت از کالبد فضای مسکونی حذف گردید و به مراتب روابط اجتماعی روستائیان رو به ضعف نهاد. لذا این نوشتار نمایانگر این مطلب است که تغییر در نحوه معیشت و ساختار اقتصادی جامعه روستایی منجر به تغییر و تحولاتی در روابط اجتماعی جامعه روستایی گردیده است. از عوامل دیگر موثر در تغییر، نظیر گسترش ارتباطات، متاثر شدن از عناصر فرهنگی جامعه شهری، گسترش وسایل ارتباطی جمعی نظیر تلویزیون، اشاعه تکنولوژیهای نوین، در جهت رفع محرومیت از روستا، تغییرات عمده در این جامعه صورت گرفته است.

با ورود تکنولوژیهای مدرن ما شاهد توقف پیوستاری فرهنگ بر طبیعت و کاسته شدن هر چه بیشتر نقش شرایع اقلیدی، ریست محیطی در هویت فرهنگی جامعه این روستا می‌باشیم که این امر با کاهش هر چه بیشتر روابط اجتماعی روستائیان و به تبع آن کاهش روابط تعاملی، شاهد گسترش روابط توده‌وار با رسانه‌های جمعی و در نتیجه پذیرش هر چه سریع‌تر عناصر فرهنگی شهری می‌باشیم به این نحو که بسیاری از عناصر فرهنگی جامعه شهری در کنار عناصر فرهنگی روستایی جای گرفته و جامعه روستایی را به یک جامعه نیمه سنتی مبدل کرده است.